

Staňkov

Kraj: Jihočeský

Správní obvod: Třeboň

Nadmořská výška: 470 m n. m.

Počet obyvatel: 208

Adresa URL: www.ou-stankov.cz

Okres: Jindřichův Hradec

GPS souřadnice: 48.979524N, 14.952698E

První pís. zmínka: 1654 (370 let)

PSČ: 378 06

Historie obce Staňkov

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1654, kdy byly vybudovány první selské usedlosti v blízkosti výpusti nově postaveného velkého rybníka zvaného Soused. Jeho hráz budila respekt svou mohutností a se svými 18 m je dodnes nejvyšší rybníční hrází v ČR. Obec patří k vesnicím novějším, zdejší terén nedovoloval rozšiřovat polní plochy.

Přestože Staňkov jako součást chlumeckého panství patřil několika různým majitelům, udržel si po většinu doby své existence zemědělské zaměření. K důležitým hospodářským aktivitám na území obce patřila vždy i těžba dřeva z okolních lesů a chov ryb na celé řadě rybníků, z nichž některé již neexistují. V různých obdobích se zde těžil také stavební kámen a rašelina pro potřeby chlumeckých skláren.

V polovině 18. století ve Staňkově bylo jen pět sedláků. V té době zde začínal pracovat vodní hamr, který v 19. století určil průmyslový charakter vesnice. Hamr byl do roku 1869 hnán vodou ze Staňkovského rybníka, později parním strojem (Škoda). Hamr měl velkou spotřebu dřevěného uhlí, takže většina obyvatel Staňkova se zabývala kácením dřeva a pálením dřevěného uhlí.

Tato činnost zanikla na počátku 20. století, po roce 1920 vesnice částečně dostala rekreační charakter. Poblíž byl hraniční přechod do Rakouska a celnice, na kterou v roce 1938 zaútočili němečtí nacisté z města Litschau (čs.finanční stráž útok odrazila, přičemž Němcům způsobila ztráty). Po roce 1948 se poblíž usadila pohraniční stráž, která do vody Staňkovského rybníka a okolní přírody nedovolovala vstup. Nepřístupná hraniční zóna začíná hned za obcí, veškeré objekty na jejím území jsou nemilosrdně zbourány.

Po "sametové revoluci" v roce 1989 se všechna krásná zákoutí Staňkovského rybníka a celého rozsáhlého polesí opět otevírají. Patří mezi ně mimo jiné i rašeliništní přírodní rezervace Pele a starobylý bukový les "Chlumec". Vzniká celá řada soukromých tábořišť, stejně jako dalších sezónních stravovacích a ubytovacích zařízení.

Staňkovský rybník Jedná se o jeden z nejstarších a největších českých rybníků. Jeho plocha je 327 ha, délka 7 km, obvod 21 km, výška hráze je 18 m. Hráz byla několikrát protřena, proto v roce 1904 byl rybník rozdělen na části. Po roce 1918 rybník objevili pražští trampové, jimž k přespání stačil stan či sláma ve stodole. Za nimi přišli měšťáci, kteří začali stavět luxusní chaty (továrníci Singer, Kruliš, herečka Valentová atd.). V roce 1925 Staňkov byl s nádražím Majdalena (8 km) spojen autobusovou linkou. V roce 1931 katolická organizace IMCA u rybníka postavila rozlehlý letní tábor (ústřední budova, obytné

sruby, loděnice, sportovní hřiště atd.). Z turistického ruchu profitovalo i místní obyvatelstvo, které zřizovalo letní byty, penziony a hostince. Po Mnichovské dohodě se část rybníka, ve které byl letní tábor, dostala mezi zabrané sudetské území, a tábor IMCA zabralo německé válečné námořnictvo, které si v něm zřídilo výcvikové středisko. V roce 1951 vznikla Pohraniční stráž, která zlikvidovala jak letní tábor, tak všechny soukromé chaty. Po roce 1989 byla oblast zpřístupněna, celnice zrušena, Staňkov opět navštěvují turisté, ale letní ruch, jako býval v meziválečném období, vrací se jen symbolicky.

